

Time: 3Hours

Total: 100

- N.B.** 1. All questions are compulsory.
2. All questions carry equal marks.

1. State the definition of education and explain the need of education for rural development.

OR

Explain the concept of health and write the factors of health.

2. Explain the importance of infrastructure in rural development by explaining what infrastructure is.

OR

Write detailed information about the schemes of the Government of Maharashtra for rural housing.

3. Write the importance of science and technology use in rural development.

OR

Explain the obstacles in the use of information technology in rural development.

4. Explain the concept of non-conventional energy and write the types of energy sources.

OR

Write the information of smokeless and improved chullas.

5. Write short notes on any two of the following.

- A) Essential elements of human socialization.
- B) Jal Jeevan Mission.
- C) Women's Technology Parks.
- D) Wind energy.

=== @ @ @ ===

मराठी रूपांतर

वेळ:- ३ तास

एकूण गुण- १००

- सूचना - १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. शिक्षणाची व्याख्या सांगून ग्रामीण विकासाकरिता शिक्षणाची आवश्यकता विशद करा.

किंवा

आरोग्य संकल्पना स्पष्ट करा आणि आरोग्याचे घटक लिहा.

२. पायाभूत सुविधा म्हणजे काय ते सांगून पायाभूत सुविधांचे ग्रामीण विकासातील महत्त्व स्पष्ट करा.

किंवा

महाराष्ट्र शासनाच्या ग्रामीण गृहनिर्माणासाठीच्या योजनांची सविस्तर माहिती लिहा.

३. ग्रामीण विकासात माहिती तंत्रज्ञानाच्या वापरातील अडथळे विशद करा.

किंवा

ग्रामीण विकासात विज्ञान आणि तंत्रज्ञान वापराचे महत्त्व लिहा.

४. अपारंपारिक ऊर्जा संकल्पना स्पष्ट करा आणि ऊर्जा स्रोतांचे प्रकार लिहा.

किंवा

सुधारित बिनधुरांच्या व कमी धुरांच्या चुलींची माहिती लिहा.

५. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर थोडक्यात टिपा लिहा.

अ) मानवाच्या सामाजिकीकरणाचे आवश्यक घटक.

ब) जलजीवन मिशन

क) महिला तंत्रज्ञान उद्याने.

ड) पवन ऊर्जा

===@@@===